

Ohjeet:

Sähköisessä kyselylomakkeessa voi liikkua edestakaisin painamalla Edellinen- tai Seuraava -painikkeita. Kysely on mahdollista lähettää vastaamatta kaikkiin kysymyksiin, mutta osa kysymyksistä on merkitty pakollisiksi. Mahdolliset kysymyksiin annetut perustelut huomioidaan vastauksia analysoitaessa. Kyselyssä on runsaasti vastaustilaa lausujien vapaamuotoisille kommenteille. Vastauksia on mahdollista muokata ennen kyselylomakkeen lähettämistä. Kyselyn voi tarvittaessa keskeyttää painamalla Keskeytä-painiketta ja jatkaa vastaamista myöhemmin. Keskeytä-painikkeesta kysely vie automaattisesti sivulle, jossa on linkki jatkettavaan kyselyyn. Sivulla voi myös lähettää linkin sähköpostiisi. Viimeisen kysymyksen lopussa on Yhteenvedo-painike, josta pääset tarkastelemaan laatimiasi vastauksia. Yhteenvedosivulta pääset muokkaamaan (Muokkaa vastauksia -painike) ja tulostamaan (Tulosta-painike) kyselyn. Tämän jälkeen kysely pitää vielä lähettää.

Vastauksien lähetys: Kun kyselyyn vastaaminen on valmis, paina kyselylomakkeen yhteenvedosivun lopussa olevaa Valmis-painiketta. Lähettämisen jälkeen kyselyvastausta ei ole enää mahdollista täydentää tai muokata.

Tämä on kyselyn tekstitiedosto-versio, jota voi käyttää lausuntopyynnön käsittelyn helpottamiseksi. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi menettelyä, jossa lausuntoa työstetään tekstitiedostomuotoisena ja käsittelyn lopuksi tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn.

Sähköisen kyselyn Internet-osoite: <https://www.webropolsurveys.com/S/392351745CE21196.par>

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Projektijohtaja, alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti, p.0295163012, s-posti tuomas.poysti@stm.fi
Osastopäällikkö, ylijohdaja, Outi Antila, p. 02951 63164, s-posti outi.antila@stm.fi
Osastopäällikkö, ylijohdaja Kirsi Varhila, p. 02951 63338, s-posti kirsi.varhila@stm.fi
Hallitusneuvos Pirjo Kainulainen, p. 0295163092, s- posti pirjo.kainulainen@stm.fi

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:

Osastosihteeri Jenni Rantalainen, p. 02951 63003, s-posti jenni.rantalainen@stm.fi
Projektisihteeri Jaana Aho, p. 02951 63395, s-posti jaana.aho@stm.fi

TAUSTATIEDOT

Vastaajatahon virallinen nimi: Suomen evankelis-luterilainen kirkko

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi: Terhi Kaira

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot: Terhi Karia, terhi.kaira@evl.fi

Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimituksessa: 21.3.2017

Toimielimen nimi: Kirkkohallituksen täysistunto

Onko vastaaja*

kunta
sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
maakunnan liitto
muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
valtion viranomainen
järjestö
yksityinen palveluntuottaja
joku muu

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvia kustannuksia 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä.

1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Uudistuksen tavoitteet ovat kannatettavat.

Kirkolla on pitkäaikainen ja laaja-alainen kosketus suomalaisten arkeen, myös terveyden ja hyvinvoinnin kysymyksiin. Kaikkialla Suomessa kirkon työntekijät, erityisesti diakoniatyöntekijät (n. 1300 hlö), sairaalapapit (n. 140 hlö), kehitys- ja näkövammaistyöntekijät (53 kokotoimista ja n. 200 osatoimista) ja perheasian neuvottelukeskusten työntekijät (n. 200 hlö) kohtaavat päivittäin avun tarvitsijoita. Lausunnossa esitetyt kannanotot perustuvat arjen kohtaamisissa tehtyihin havaintoihin.

Valinnanvapaus toteutuessaan parantaa hoitoon pääsyä, mutta kansalaisten eriarvoisuus terveyspalveluissa voi lisääntyä. Ihmiset ovat eriarvoisessa asemassa valinnan teon mahdollisuuksien suhteen maantieteellisesti, mutta erityisesti henkilökohtaisten ominaisuuksien näkökulmasta. On oletettavaa, että palvelun tarjonta keskittyy lähinnä suuriin kaupunkeihin. Syrjäseuduilla tarjonnasta tuskin kehittyy alustaa todellisille valinnoille. Uudistuksen tavoitteiden

kannalta olisi kuitenkin välttämätöntä, että kaikille taataan yhtäläiset mahdollisuudet valinnan tekemiseen ja valintojen tekeminen on riittävän yksinkertaista.

Valinnanvapaus saattaa myös lisätä kustannuksia. Valinnanvapauden myötä esimerkiksi Ruotsissa terveyskeskuskäynnit ovat lisääntyneet lähinnä vähemmän sairastavilla ja hyvin toimeentulevilla asiakkailta, jotka ovat hakeutuneet lääkäriin aiempaa pienempien vaivojen takia. Sen sijaan paljon sairastavien potilaiden hoitokäyntien määrä on vähentynyt.

Vaikuttaisi siltä, että keinoiksi kustannusten nousun hillitsemiseksi jää sosiaali- ja terveyspalvelujen rajoittaminen, pitkälle viety digitalisaatio tai palveluiden laadun laskeminen nykyisestä. Tästä kärsivät erityisryhmät: eniten ja vaikeimmin sairastavat potilaat sekä paljon sosiaalipalveluja tarvitsevat asiakkaat. Lopputuloksena on terveyserojen kasvaminen.

2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Tälläkin hetkellä sosiaali- ja terveydenhuollossa iso ongelma on palveluiden siiloutuminen. Sen seurauksena on puutetta henkilöistä ja tahoista, jotka voivat paneutua ihmiseen kokonaisuutena ja antaa ammattitaitonsa ihmisen tueksi tilanteeseen sopivien palvelujen saamiseksi. Mikäli uudistus toteutuu lakiesityksen kuvaamalla tavalla, tämä ongelma tulee kärjistymään. Riskinä on, että peruspalvelujen ja erikoispalvelujen yhteensovittaminen tulee hankaloitumaan. Hoito- ja asiakassuhteiden katkeamattomuuteen on löydettävä käytännön ratkaisuja.

Erityisesti vaikeimmin vammaiset ja kehitysvammaiset henkilöt saattavat joutua aiempaa heikompaan asemaan valinnanvapauslainsäädännön myötä. Kirkkona kannamme huolta, tuleeko heikompien ääni uudistuksessa todella huomioitua, korostamme kommunikaation merkitystä sekä tutun hoitoympäristön tärkeyttä. Ihminen, jolla ei ole sanoja tai joka ei voi pitää parhaalla mahdollisella tavalla puoliaan, on hyvin yksin ilman aktiivista lähiverkostoa.

5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Kysymyksiä lakiluonnoksen yksityiskohdista

8. **Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa** säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista.

8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määrittellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vapaamuotoiset huomiot

8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Maksusetelijärjestelmän osalta maakunnan ohjaus- ja vaikuttamismahdollisuudet palvelun tuottajaksi hyväksymisen jälkeen ovat lakiluonnoksen perusteella varsin ohuet. Maakunnalle ei anneta mahdollisuutta asettaa esimerkiksi palvelun laatuun tai saavutettavuuteen liittyviä ehtoja. Tämä herättää huolen siitä, saako asiakas kaikissa oloissa laadukasta ja turvallista palvelua.

8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Tämä edellyttää kuitenkin helposti saatavilla olevaa, selkeää tietoa palveluista ja asiakkaan kykyä tunnistaa oma palveluntarpeensa ja tehdä päätöksiä.

9. **Lakiluonnoksen 4 luvussa** säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

10. **Lakiluonnoksen 5 luvussa** säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä.

10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei

e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

11. **Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin** henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutumiseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Henkilökohtaisen budjetin käyttö tukee ihmisen mahdollisuutta hakeutua omaan tilanteeseen sopivaan palveluun. On kuitenkin tärkeää, että ihmisiä ei jätetä yksin tekemään päätöksiä. Palveluohjauksen resursseja tulisi olla riittävästi erityisesti uudistuksen alkuvaiheessa.

12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko). Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti).

Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

On kannatettavaa, että tuetusta päätöksenteosta säädetään. Potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi ehdotettu uusi luku päätöksenteon tukemisesta johtaa kuitenkin monimutkaiseen prosessiin, jonka enimmäiskestosta ei ole ehdotuksessa mainintaa. Myös ammattitaitoisten tukea tarjoavien henkilöiden saatavuus saattaa muodostua ongelmaksi.

Potilaalla tai asiakkaalla tulisi olla mahdollisuus saada nopeasti ja vaivattomasti tukea päätöksentekoon myös ilman erillistä maakunnan päätöstä. Diakoniatyöntekijät seurakunnissa (noin 1300 työntekijää) ovat koulutukseltaan sairaanhoitajia ja sosionomeja. Diakoniatyöntekijät tekevät jo nyt huomattavassa määrin palveluohjausta sekä monimuotoista yhteistyötä alueen sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa. Diakoniatyöntekijät pääsääntöisesti eivät ole palvelus- tai toimeksiantosuhteessa palvelujen järjestäjään tai tuottajaan eikä heillä ole odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa asiassa, jota tuettu päätöksenteko koskee. Mikäli seurakuntien diakoniatyöntekijöitä halutaan jatkossa käyttää tuetussa päätöksenteossa, palvelun tuottamisesta ja sen korvaamisesta on tehtävä selkeät sopimukset.

13. **Lakiluonnoksen 7 luvussa** säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä.

13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

14. **Lakiluonnoksen 8 luvussa** säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

On ymmärrettävää ja välttämätöntä, että palvelun tuottajille asetetaan tiettyjä velvoitteita. Säädösehdotus herättää kuitenkin kysymyksen: nouseeko kynnys palvelun tuottajaksi rekisteröitymiseen pienillä toimijoilla liian korkeaksi, erityisesti jos varmuutta palvelun käytölle ei ole? Näin kirkkohallitus haluaa tuoda esille huolensa pien- ja mikroyrittäjien asemasta. Maakunta voi asettaa sellaisia voimavaroja ja saatavuutta sekä palveluketjuja ja palvelujen yhteensovittamista koskevia ehtoja, jotka ovat ylivoimaisia mikroyrittäjille. Laadukkaitakaan palveluja tuottavat mikroyrittäjät eivät välttämättä pärjää kilpailussa isoille yrityksille. Tähän ryhmään voidaan rinnasta myös osa kirkon perheasiainneuvottelukeskuksista. Pienimmät keskuksset ovat 1-3 työntekijän yksiköitä.

On välttämätöntä, että maakunnan ICT-palvelukeskus ylläpitää ja tarjoaa sähköisiä potilastietojärjestelmiä kaikille sosiaali- ja terveystietopalveluja tuottaville. Näin myös pienillä palvelutuottajilla on mahdollisuus päästä maakunnan yleisesti käyttämien ICT-järjestelmien piiriin, mikä keventää investointipaineita ja varmistaa sujuvan tiedon kulun.

15. **Lakiluonnoksen 9 luvussa** säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

16. **Lakiluonnoksen 11 luvussa** säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Uudistuksen aikataulu vaikuttaa mahdottomalta toteuttaa. Sopimusneuvotteluihin, tietojärjestelmien käyttöön ottoon ja muihin muutosten edellyttämiin käytännön tehtäviin jää liian niukasti aikaa. Pystytäänkö palvelujen jatkuvuus varmistamaan vuodenvaihteessa 2018-2019, jos lain voimaantulossa ei ole minkäänlaista vaiheistusta?

Kirkon perheneuvonnan näkökulmasta muutos on kaksivaiheinen: perheneuvonta siirtyy 2019 maakuntien liikelaitosten järjestettäväksi joko omana työnä, ostopalvelusopimuksilla tai asiakasseteleillä. Seuraava muutos tapahtuu 2021, jolloin Sote-keskusten palvelut laajenevat ja perheneuvonta siirtyy suoran valinnanvapauden piiriin. Ketjutetut muutokset rasittavat erityisellä tavalla pieniä toimijoita. Kaksivaiheisessa muutoksessa on turvattava siirtymien yhteydessä toiminnan ja asiakassuhteiden jatkuvuus.

17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin

- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vapaamuotoiset huomiot

19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Riskinä on, että valinnan mahdollisuus lisää julkisin varoin rahoitettavien palveluiden käyttöä ja kasvattaa siten julkisia sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Kustannusten kasvun myötä ainoaksi keinoksi julkisten kustannusten hillitsemiseksi jää julkisten palveluiden valikoiman karsiminen. Tämä tulee lisäämään terveys- ja hyvinvointieroja.

Tulevaisuuden toimintaympäristössä on myös välttämätöntä huomioida, että suomenkieltä heikosti osaavat ja kielitaidottomat henkilöt ovat vaarassa jäädä palvelujen ulkopuolelle. Monet maahan muuttaneet henkilöt eivät ole tottuneet henkilökohtaiseen valinnanvapauteen ja kokevat siitä johtuen terveyspalveluihin hakeutumisen ja niiden valitsemisen monimutkaisena. Heidän kohdallaan on välttämätöntä huolehtia palveluohjauksesta, joka on helposti saatavilla.

20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Uudistuksen vaikutuksia on arvioitu varsin kattavasti. Vaikutusarviot nostavat esiin myönteisiä kehityskulkuja, mutta lisäksi useita uudistukseen liittyviä huomattaviakin riskejä. Arviot tuovat myös esiin, että ihmisten valintakäyttäytymistä kokonaan uudenlaisessa tilanteessa on vaikea ennakoita. Tiedostetuista riskeistä huolimatta, on päädytty esittämään tiettyjä ongelmallisia ratkaisuja.

22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Kirkon työn näkökulmasta valinnanvapauslainsäädäntö vaikuttaa ensisijaisesti kirkon perheneuvontaan. Tällä hetkellä perheasiain neuvottelukeskuksia toimii 41 paikkakunnalla. Perheneuvonnassa työskentelee noin 200 työntekijää. Vuosittain perheneuvonnan palveluja käyttää lähes 18 000 asiakasta. Kirkon perheneuvonta on olennainen osa maamme lasten ja perheiden palvelukokonaisuutta. Pelkästään määrällisesti arvioituna neuvottelukeskuksissa tehtävä asiakastyö edustaa merkittävää resurssia koko maan avohuollon verkostossa. Perheasian neuvottelukeskuksista 22 on solminut ostopalvelusopimuksen tai -sopimuksia kunnan / kuntien / kuntayhtymän kanssa. Aluehallintoviraston myöntämä lupa tehdä avioliittolain (§ 20-23a) mukaista perheasioiden sovittelua on 33 neuvottelukeskuksella. Lakiluonnoksen perusteella perheasiainneuvottelukeskuksia ylläpitävien seurakuntien tai seurakuntayhtymien on jatkossa rekisteröidyttävä palvelutuottajiksi voidakseen saada maakunnallista rahoitusta ja/tai perheasioiden sovitteluoikeudet.

Sairaalapapit ja kehitysvammaistyön papit toimisivat jatkossakin maakuntien kanssa tehtävillä niin sanotuilla kumppanuussopimuksilla.

Diakoniatyöntekijät tekevät tällä hetkellä huomattavassa määrin palveluohjausta. Kiristyvän talouden aikana seurakunnat eivät kuitenkaan voi lähteä kritiikittömästi kantamaan maakuntien järjestämisvastuulla olevia ohjaus- ja neuvontatehtäviä.

23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ehdotetaan lisäystä:

2 § kohta 4

”palvelun tuottajalla maakuntalain 52 §:ssä tarkoitettua maakunnan liikelaitosta sekä osakeyhtiötä ja muuta yhtiötä, yhteisöä, yhdistystä, osuuskuntaa, säätiötä, seurakuntaa, seurakuntayhtymää ja itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka tuottaa maakunnalle tämän lain mukaisen valinnanvapauden piiriin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja;”

Seurakunnat ja seurakuntayhtymät mahdollisena palvelun tuottajana tulisi mainita erikseen joko lakitekstissä tai vähintään perusteluissa. Nyt yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ”palvelun tuottajalla tarkoitetaan kaikkia maakunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja

tuottavia yhtiöitä, yhteisöjä, järjestöjä, yrittäjiä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia sekä muita toimijoita”. Perustelujen mukaan ”muu yhteisö” voi olla esimerkiksi julkisyhteisö, joka muutoin kuin lakiin perustuvan velvollisuuden nojalla tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja. Perustelujen mukaan tällainen voi olla esimerkiksi kunnan organisaatioon kuuluva oppilaitos tai yliopisto, joka toimintaa yhtiöittämättä tuottaa palvelua markkinoille (yksityiskohtaiset perustelut, 2 §.) Vastaavana toimintana voidaan nähdä seurakuntien perheasiainneuvottelukeskusten palveluntuotanto. Selkeyden ja suuren volyymin vuoksi on tarpeellista, että seurakunnat ja seurakuntayhtymät näkyisivät kirjauksena palvelun tuottajien luettelossa. Vastaava kirjaus seurakunnista otettiin mm. Nuorisolakiin 1285/2016 (3 luku 8 pykälä).